

INBRENG RONDETAfelGESPREK PFAS

De waterschappen hebben kennis genomen van de extra mogelijkheden die er in het aangepaste Tijdelijk Handelingskader voor omgang met PFAS-houdende grond en baggerspecie worden geboden.

VERRUIMING VAN DE TOEPASSINGSMOGELIJKHEDEN

Waterschappen zijn blij met de verruiming van de hergebruiksnorm voor grond en baggerspecie in landbouw- en natuurgebieden van 0,1 naar 0,8 ug/kg ds. Hierdoor kunnen veel herinrichtingsprojecten worden voortgezet. Wij zijn blij dat het Rijk de voorlopige bijna-nulnorm heeft kunnen vervangen door een norm die beter aansluit bij de daadwerkelijke achtergrondconcentratie in de Nederlandse bodem.

Ook het vaststellen van de herverontreinigingsniveaus, waarmee toepassing in het oppervlaktewater mogelijk gemaakt kan worden, en het openstellen van rijksdepots voor zwaarder verontreinigd materiaal, zijn een stap vooruit. De waterschappen zien de aanpassingen in het tijdelijk handelingskader niet als verruiming van de normen, maar als het loslaten van de noodrem en het beter aansluiten van de regelgeving op de werkelijke situatie. Wij vertrouwen er dan ook op dat er geen onverantwoorde risico's genomen worden door deze verruiming en dat het milieu ook met de ruimere normen voldoende wordt beschermd.

De mogelijkheid van toepassing van baggerspecie uit regionale watersystemen in de niet-vrijliggende diepe plassen aan rijkswateren geeft lucht voor projecten die binnen een acceptabele transportafstand van deze plassen worden uitgevoerd. De openstelling van deze diepe plassen biedt in theorie afzetmogelijkheden voor alle regionale baggerwerkzaamheden, omdat er geen grenzen zijn gesteld aan de transportafstand. Het is echter aannemelijk dat baggerwerkzaamheden op grotere afstand van de geselecteerde diepe plassen zullen blijven stagneren, ondanks de geboden extra ruimte. Transport van baggerspecie over grote afstanden brengt niet alleen hoge kosten met zich mee, maar veroorzaakt ook overlast en uitstoot van CO₂ en stikstof, wat strijdig is met andere beleidsdoelstellingen. Hierdoor zullen waterschappen in sommige gevallen toch kunnen besluiten de werkzaamheden op te schorten.

BEHOEFTE WATERSchAPPEN VOOR VERVOLG

Het is voor de waterschappen dus van groot belang dat er snel ook op regionale schaal meer toepassingsmogelijkheden voor baggerspecie met lage gehalten aan PFAS worden gecreëerd. Formeel is er al ruimte om voor geohydrologisch geïsoleerde plassen met nauwelijks uitwisseling met het grondwater gebiedsspecifiek beleid te maken, maar de wetenschappelijke criteria om dit beleid te onderbouwen zijn nog niet voorhanden. Deze worden vooralsnog niet verwacht voordat de aanbestedingen voor het baggerseizoen van 2020 van start gaan. Ook verspreiding in weilanddepots zal slechts voor een klein deel van de bagger uitkomst bieden.

Daarnaast zien waterschappen dat de huidige werkwijze, met de invulling van de zorgplicht zoals deze nu wordt gehanteerd, het risico met zich meebrengt dat het grondverzet opnieuw kan stagneren als er andere niet-genormeerde stoffen worden aangetroffen. Waterschappen gaan graag snel met mede-overheden in gesprek over een algemene methodiek voor het omgaan met nieuwe stoffen, zodat het schokeffect dat we als gevolg van de PFAS-problematiek hebben gezien in de toekomst kan worden voorkomen.

Tot slot zien waterschappen maatschappelijke onrust ontstaan als gevolg van problemen met de verwerking van (licht-)verontreinigde bagger in het algemeen (ZZS, maar ook diepe plassen). Dit baart waterschappen zorgen over de volhoudbaarheid van de bestaande toepassingsmogelijkheden van bagger. Waterschappen zoeken naar innovatieve verwerkingsmogelijkheden van baggerspecie, maar zien dit nadrukkelijk als een vraagstuk voor de hele keten waarbij een verbeterde bronaanpak een randvoorwaarde is voor maatregelen aan het einde van de keten.

CONCLUSIE

Met de aanpassing van het tijdelijk handelingskader is een belangrijke stap gezet in het oplossen van knelpunten als gevolg van de PFAS-problematiek.

Het is echter nog onduidelijk in hoeverre dit ook voor de waterschappen voldoende ruimte biedt om baggerwerkzaamheden weer vlot te trekken, omdat veel oplossingen in de praktijk (nog) niet uitvoerbaar zijn of ongewenste bijeffecten hebben.

De waterschappen roepen dan ook op om met spoed de onderzoeken die gestart zijn naar de mogelijkheden om bagger in diepe plassen toe te passen uit te breiden naar regionale diepe plassen, en om het wetenschappelijk onderzoek dat nodig is om gebiedsspecifiek beleid te kunnen maken versneld te laten uitvoeren. Wanneer hier uiterlijk in de zomer van 2020 resultaten van beschikbaar zijn, kunnen waterschappen deze inzichten nog benutten bij de aanbesteding van baggerwerkzaamheden in het seizoen 2020-2021.

Daarnaast vragen de waterschappen om, parallel hieraan, gezamenlijk te gaan werken aan een algemene methodiek voor het omgaan met nieuwe stoffen in bodem en bagger en een verbeterde bronaanpak, om op de langere termijn de continuïteit van het watersysteemonderhoud en het grondverzet te kunnen garanderen.